مجلۀ علمی – تحقیقی تاج
Taj Academic and Research Journal

https://www.taj.edu.af/magazine/index.php

دورۀ دوم، شمارۀ دوم، خزان و زمستان ۱٤۰٤

تاریخ دریافت : ۱۴۰۴/۷/۹
تاریخ پذیرش : ۱۴۰۴/۱۱/۲۹
تاریخ نشر : ۱۴۰۴/۱۲/۲۷

P- ISSN:2664-9144
E- ISSN:3106-4191
DOI: http://doi.org/10.63616/taj.V.02.I.02.01

بررسی اثرات بیکاری بر اعتیاد جوانان در افغانستان
(مطالعه موردی: شهر شبرغان)

پوهنمل حمیدالله عبادی[۱]، پوهندوی ابوریحان انتظار[۲]، نامزد پوهنیار غلام سرور عارفی[۳]

چکیده

بیکاری به‌عنوان یکی از مسائل اساسی جوامع، همواره از دغدغه‌های مهم خانواده‌ها، اجتماع و دولت‌ها به شمار می‌رود. از سوی دیگر، پدیده اعتیاد نیز در بسیاری از کشورها موجب ایجاد مشکلات و تشدید معضلات اجتماعی شده است. این تحقیق باهدف بررسی اثرات بیکاری بر اعتیاد جوانان و سنجش میزان تأثیر این پدیده در افغانستان، به‌صورت مطالعه موردی در شهر شبرغان انجام شد. اهداف فرعی تحقیق، شناسایی تأثیر مهاجرت و نیز سهولت دسترسی به مواد مخدر بر گسترش اعتیاد در افغانستان بود. این تحقیق به روش میدانی و با استفاده از پرسش‌نامه انجام گرفت. نمونه‌گیری به روش تصادفی طبقه‌ی صورت پذیرفت و داده‌های گردآوری‌شده با نرم‌افزار SPSS26 و از طریق آزمون آماری کای‌مربع مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که بیکاری با روی آوردن جوانان به مواد مخدر مرتبط است. مقدار آماره کای‌مربع ۵۱,۶۲۷ و سطح معنی‌داری برابر با ۰,۰۰۰ به دست آمد. ازآنجایی‌که سطح معنی‌داری کمتر از ۰,۰۵ است، با اطمینان آماری ۹۵٪ می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه تحقیق تأیید و فرضیه صفر رد می‌شود. بر این اساس، بیکاری به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر شناسایی شد.

کلمات کلیدی: اعتیاد، بیکاری، مهاجرت، مواد مخدر.

.

[۱] عضو کادر علمی پوهنحی اقتصاد، پوهنتون جوزجان، جوزجان، افغانستان. (hameedullah2005m@gmail.com)
[۲] عضو کادر علمی پوهنحی اقتصاد، پوهنتون جوزجان، جوزجان، افغانستان.(intezaraburaihan@gmail.com)
[۳] عضو کادر علمی پوهنحی اقتصاد، پوهنتون جوزجان، جوزجان، افغانستان.(ghulamsarwararifi1@gmail.com)

۱- مقدمه

الحمدُ للهِ ربِّ العالمین، والصلاةُ والسلامُ علی سیدِنا محمدٍ وآلهِ وصحبِهِ أجمعین.

بیکاری یکی از فراگیرترین و مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی در جوامع معاصر به شمار می‌رود. این پدیده نه‌تنها هزینه‌های اقتصادی قابل‌توجهی را بر جامعه تحمیل می‌کند، بلکه پیامدهای اجتماعی گسترده‌ی نیز به همراه دارد و می‌تواند زمینه‌ساز بروز ناهنجاری‌های اجتماعی مختلف شود. بیکاری به‌طورکلی به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن بخشی از جمعیت فعال، باوجود تمایل و توانایی کار، امکان دستیابی به شغل مناسب را ندارد. ازاین‌رو، بیکاری صرفاً به کمبود فرصت‌های شغلی محدود نمی‌شود، بلکه به‌عنوان یک مسئله اجتماعی–اقتصادی، بسیاری از کشورهای درحال‌توسعه و حتی توسعه‌یافته را تحت تأثیر قرار داده است (انتظار، ۱۳۹۸).

بیکاری از مسائل اساسی هر کشور محسوب می‌شود و پیامدهای آن خانواده‌ها، جامعه و دولت‌ها را با چالش‌های جدی مواجه می‌سازد. افزایش نرخ بیکاری می‌تواند به گسترش مهاجرت‌های غیرقانونی به کشورهای همسایه منجر می‌شود. بیکاری به‌عنوان یکی از ریشه‌های اصلی بسیاری از مشکلات اقتصادی و اجتماعی، زمینه‌ساز بروز پدیده‌هایی چون مهاجرت، فقر و گرایش به مصرف مواد مخدر شده است. بیکاری پیامدهای منفی قابل‌توجهی بر فرآیندها و تحولات اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی جامعه بر جای می‌گذارد و بخش وسیعی از جمعیت را متأثر می‌سازد. بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد که میان بیکاری و گرایش جوانان به اعتیاد رابطه معنی‌داری وجود دارد و به گونه‌ی که فقدان شغل و آینده شغلی روشن، برخی از جوانان را در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار می‌دهد. ازاین‌رو، مطالعه علمی این رابطه می‌تواند در شناخت بهتر ابعاد مسئله و ارائه راهکارهای مؤثر نقش مهمی ایفا کند. بر این اساس، موضوع این مقاله علمی–تحقیقی به بررسی اثرات بیکاری بر اعتیاد جوانان در افغانستان اختصاص‌یافته است. با توجه به محدودیت‌های اجرایی و تحقیقی، شهر شبرغان به‌عنوان نمونه موردمطالعه انتخاب‌شده است تا ابعاد این مسئله به‌صورت عمیق‌تر و دقیق‌تر بررسی گردد.

۲- بیان مسئله

بیکاری یا عدم اشتغال به‌طورکلی به راکد ماندن بخشی از نیروی کار جامعه اطلاق می‌شود. این پدیده که به‌عنوان یک چالش اقتصادی و اجتماعی شناخته می‌شود، بخشی از مباحث علم اقتصاد را به خود اختصاص داده و متفکران اقتصادی نظریات متعددی برای کنترل و کاهش آن ارائه کرده‌اند. بیکاری در بسیاری از جوامع، به‌ویژه کشورهای درحال‌توسعه، با گسترش استفاده از ماشین‌آلات صنعتی و امثالهم به وجود می‌آید. اعتیاد، به‌عنوان یک آسیب اجتماعی، عوارض جسمی و روانی گسترده دارد و درمان جسمی و روانی تنها زمانی مؤثر است که علل گرایش به مواد مخدر موردتوجه قرار گیرد. اعتیاد به مواد مخدر یکی از مهم‌ترین مشکلات اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی است که تهدیدی جدی برای جامعه محسوب می‌شود و می‌تواند باعث رکود اجتماعی در زمینه‌های مختلف گردد. این آسیب هرگز به‌طور کامل ریشه‌کن نخواهد شد، اما باتدبیر و تلاش علمی می‌توان آن را تا حد ممکن کنترل کرد. به همین دلیل، توجه به پیشگیری از اعتیاد و ارتقای سطح آگاهی جامعه از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف این مطالعه، بررسی ارتباط میان بیکاری و اعتیاد در افغانستان و ارائه راهکارهایی برای کاهش پیامدهای منفی این پدیده‌ها است.

۳- اهداف تحقیق

هر تحقیق دارای اهداف مشخصی است که محقق در نظر دارد به آن‌ها دست یابد. اهداف این مطالعه بر بررسی رابطه بیکاری و اعتیاد جوانان در افغانستان متمرکز است.

۳-۱ اهداف اصلی

۱. بررسی میزان تأثیر بیکاری بر گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر در افغانستان.

۳-۲ اهداف فرعی

۱. تعیین اثر مهاجرت به کشورهای همسایه بر گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر.
۲. بررسی تأثیر سهولت دسترسی به مواد مخدر بر گرایش جوانان به مصرف آن.

٤- سؤالات تحقیق

بر اساس اهداف تعیین‌شده، سؤالات تحقیق به شرح زیر است:

٤-١ سؤال اصلی

بیکاری تا چه حد سبب گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر می‌شود؟

٤-٢ سؤالات فرعی

۱. مهاجرت به کشورهای همسایه تا چه میزان بر گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر تأثیر دارد؟
۲. سهولت دسترسی به مواد مخدر تا چه حد گرایش جوانان به مصرف آن را افزایش می‌دهد؟

٥- متغیرهای تحقیق

٥-١ متغیر مستقل

بیکاری: این تحقیق اثرات بیکاری را به‌عنوان متغیر مستقل بر متغیر وابسته بررسی می‌کند.

٥-٢ متغیر وابسته

اعتیاد: متغیر وابسته در این تحقیق، گرایش و مصرف مواد مخدر در میان جوانان است.

٦-مدل مفهومی تحقیق

مدل مفهومی تحقیق در حقیقت شکل گرافیکی فرضیه‌های تحقیق است.

٧- فرضیه‌های تحقیق

فرضیه را می‌توان پاسخ به سؤالات تحقیق دانست یا فرضیه را می‌توان گفت یک حلقه اتصال بین بخش علمی و میدانی دانست و در این تحقیق فرضیه‌ها در ذیل بیان‌شده است.

۱-۷-فرضیه اصلی

H۱: به نظر می‌رسد که بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.

H۰: به نظر می‌رسد که بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر نمی‌شود.

۲-۷- فرضیه‌های فرعی

فرضیه اول:

H۱: به نظر می‌رسد که مهاجرت سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.

H۰: به نظر می‌رسد که مهاجرت سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر نمی‌شود.

فرضیه دوم:

H۱: به نظر می‌رسد که دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.

H۰: به نظر می‌رسد که دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر نمی‌شود.

۸-پیشینه تحقیق

دانایی (۱۳۹۴) مقاله‌ی تحت عنوان «ارتباط بین اعتیاد و امنیت اجتماعی در جامعه شهری» ارائه کرده است. در این تحقیق، عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش افراد به اعتیاد و رابطه آن با عدم امنیت اجتماعی بررسی شد. نتایج نشان داد که عواملی مانند خانواده، وضعیت آنومیک و نوع روابط اعضای خانواده، تأثیر قابل‌توجهی بر گرایش به اعتیاد و درنتیجه بر کاهش امنیت اجتماعی دارند. این عوامل می‌توانند شرایط روانی نامناسبی برای نوجوانان و جوانان ایجاد کنند، به‌طوری‌که برخی برای رهایی از فشارهای روانی و یافتن آرامش نسبی، به مواد مخدر یا الکل روی می‌آورند. هم‌چنین رفتارهای وندالیستی ناشی از اعتیاد، امنیت اجتماعی را تهدید کرده و آسایش جامعه را کاهش می‌دهد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که مشکلات خانوادگی می‌تواند اثرات مستقیم بر جامعه داشته باشد و زمینه آسیب اجتماعی را فراهم کند.

بهشتی (۱۳۷۹) در مقاله‌ی با موضوع «تحلیل اشتغال و بیکاری و ارائه راه‌حل مناسب برای بیکاری در ایران» به این نتیجه رسیده است که بازار کار با نارسایی‌های جدی مواجه است. ازجمله این نارسایی‌ها می‌توان به عدم استفاده کامل از نیروی انسانی و ضعف فرهنگ کار و وجدان کاری اشاره کرد. بررسی روند جمعیت و نیروی انسانی در دوره ۱۳۷۵-۱۳۵۵ نشان‌دهنده شکاف شدید بین عرضه و تقاضای کار بود. بهشتی پیش‌بینی می‌کند که در صورت عدم ایجاد فرصت‌های اشتغال مولد، تعداد بیکاران در دوره ۱۳۸۲-۱۳۷۸ افزایش چشم‌گیری خواهد یافت. سامانی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ی با عنوان «ارزیابی اثر شاخص انگیزه بازنشستگی بر نرخ بیکاری جوانان» نشان دادند که اشتغال جوانان یکی از دغدغه‌های اصلی اقتصادی جوامع است. برخی کشورها بیکاری جوانان را ناشی از اشتغال سالمندان می‌دانند و برای حل این مسئله، سیاست‌های بازنشستگی پیش از موعد را اجرا کرده‌اند. با افزایش امید به زندگی و تغییرات جمعیتی، چالش‌هایی در سطح جامعه ایجادشده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شاخص انگیزه بازنشستگی می‌تواند اثر مالی بر اشتغال جوانان داشته باشد، اما تنها عامل مؤثر نیست؛ متغیرهایی مانند رشد ارزش‌افزوده بخش صنعت، رشد ارزش‌افزوده بخش خدمات و بهره‌وری نیروی کار نیز تأثیر قابل‌توجهی بر بیکاری جوانان دارند.

۱-۸- بیکاری

۸-۱-۱- تعریف بیکاری

بیکاری عبارت است از عدم استفاده کامل از نیروی کار در دسترس جامعه. به‌طور دقیق، بیکاری به وضعیتی گفته می‌شود که در آن قسمتی از جمعیت فعال جامعه، باوجود تمایل و توانمندی برای کار، قادر به یافتن شغل مناسب نمی‌باشند. بیکاری می‌تواند به اشکال مختلف مشاهده شود؛ گاهی به‌صورت دوره‌ی یا فصلی و گاهی به شکل ساختاری یا اصطکاکی بروز می‌یابد (انتظار، ۱۳۹۸).

۸-۲-مواد مخدر

۸-۲-۱- تعریف لغوی

واژه «مواد مخدر» از ریشه «خدر» گرفته‌شده است و در اصل به معنی تسکین، کاهش احساس یا بی‌حسی عضو است. اصطلاح «تخدیرالعضو» نیز به حالتی اطلاق می‌شود که عضوی از بدن شل شده و قادر به حرکت نباشد. این واژه در لغت معانی مختلفی دارد که شامل تاریکی، بی‌تفاوتی، خمودگی و بی‌حرکتی می‌شود (الطیار، ۱۳۸۶).

۸-۲-۲- تعریف اصطلاحی

مواد مخدر به ماده طبیعی یا سنتزی گفته می‌شود که باعث تغییر عملکرد سیستم عصبی شده و گرایش به مصرف مداوم و اعتیاد را ایجاد می‌کند. این مواد، در صورت استفاده غیر درمانی، می‌توانند خطرات جسمی، روانی و اجتماعی برای مصرف‌کننده به همراه داشته باشند (الطیار، ۱۳۸۶).

۹ روش‌شناسی تحقیق

۹-۱- هدف روش تحقیق

روش تحقیق علمی به‌کارگیری مجموعه‌ی از ابزارها و تدابیر است که محقق را در دستیابی به اهداف تحقیق یاری می‌کند و او را از خطاهای ناشی از برداشت‌های غیرعلمی محفوظ می‌دارد. هدف از روش علمی، رسیدن به حقیقت از طریق شواهد قابل‌اتکا و تحلیل دقیق داده‌ها است. روش‌شناسی یا شناخت روش علمی، شاخه‌ی از منطق کاربردی است که با اصول استدلال و قوانین ویژه بررسی‌های علمی سروکار دارد.

۹-۲-جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل تمام معتادان ثبت‌شده در شهر شبرغان است که دارای ویژگی‌های همگون و قابل‌اندازه‌گیری می‌باشند. به دلیل عدم دسترسی کامل به‌تمامی معتادان و محدودیت‌های زمانی و مالی، تعداد دقیق جامعه آماری مشخص نیست؛ اما تعریف «جامعه در دسترس» لحاظ گردیده است.

۹-۳- نمونه آماری

نمونه تحقیق شامل ۱۵۰ نفر از معتادان در دسترس شهر شبرغان است که به‌صورت غیر تصادفی هدفمند انتخاب‌شده‌اند. معیارهای ورود به نمونه عبارت بودند از:

حداقل سن ۱۸ سال

سابقه مصرف مواد حداقل یک سال

دسترسی و رضایت به مشارکت در تحقیق

نمونه انتخاب‌شده نماینده مشخصات جامعه در دسترس بوده و نتایج تحقیق بااحتیاط به جامعه تعمیم داده می‌شود.

۹-٤- محیط تحقیق

تحقیق در شهر شبرغان و مراکز ترک اعتیاد و نهادهای مرتبط با مبارزه با مواد مخدر انجام‌شده است. زمان اجرای تحقیق در سال ۱۴۰۴ بوده و محیط تحقیق شامل کلینیک‌های ترک اعتیاد و دفاتر رسمی مرتبط با کنترل مواد مخدر است. انتخاب این محیط به دلیل تمرکز نمونه و دسترسی به داده‌های موردنیاز صورت گرفته است.

۹-۵- روش و ابزار گردآوری داده‌ها

برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه ساخت یافته با مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ی استفاده شد که شامل پرسش‌هایی درباره:

وضعیت شغلی و بیکاری

میزان دسترسی به مواد مخدر

تجربه مهاجرت به کشورهای همسایه

تأثیر عوامل اجتماعی بر گرایش به اعتیاد

هم‌چنین از مصاحبه نیمه ساختاریافته برای بررسی عمیق عوامل فردی و خانوادگی استفاده شد. مقالات و منابع علمی صرفاً برای مرور ادبیات و تکمیل اطلاعات پس‌زمینه‌ی به کار گرفته‌شده‌اند.

۹-٦- روش تجزیه‌وتحلیل داده‌ها

داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۸ تحلیل شد. تحلیل شامل مراحل زیر بود:

تحلیل توصیفی: ارائه میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد برای توصیف جامعه نمونه.

تحلیل روابط: برای بررسی اثر بیکاری بر اعتیاد جوانان از آزمون کای-مربع استفاده شد تا رابطه متغیر مستقل (بیکاری) با متغیر وابسته (اعتیاد) تعیین شود.

تعیین معنی‌داری: سطح خطای ۵٪ ($\alpha = 0.05$) لحاظ شد. اگر مقدار p کمتر از ۰.۰۵ بود، فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهشی تأیید می‌گردید.

توضیح: آزمون کای-مربع برای بررسی ارتباط بین متغیرهای طبقه‌بندی‌شده مناسب است و مقایسه میانگین‌ها در این تحقیق مورداستفاده قرار نگرفت.

۱۰- یافته‌های تحقیق

تحقیق حاضر عبارت است از «بررسی اثرات بیکاری بر اعتیاد جوانان در افغانستان، شهر شبرغان». جهت تکمیل این تحقیق از منابع اولیه (پرسش‌نامه) و منابع ثانویه (کتاب‌ها و تحقیقات انجام‌شده) استفاده‌شده است. برای تجزیه‌وتحلیل یافته‌های میدانی از نرم‌افزار SPSS استفاده‌شده است. گزینه‌هایی که جهت ارائه داده‌ها استفاده‌شده و در پرسش‌نامه طرح گردیده، به سه بخش تقسیم‌شده است: بخش اول سرگذشت پاسخ‌دهندگان، بخش دوم پرسش‌های کمی تحقیق و بخش سوم پرسش‌های کیفی تحقیق. در ادامه مقاله به یافته‌های تحقیق، شامل تجزیه‌وتحلیل اطلاعات از پرسش‌های مطرح‌شده پرداخته می‌شود و با ارائه جداول و گراف‌ها به نتایج به‌دست‌آمده از این تحقیق دست خواهیم یافت.

۱۰-۱- تحلیلی توصیفی

جمع‌آوری، تلخیص، تنظیم و ارائه اطلاعات به‌صورت روشن و قابل‌درک و در صورت لزوم تعیین روابط موجود بین اطلاعات جمع‌آوری‌شده، آمار توصیفی نامیده می‌شود. این بخش بیشتر به مشخص کردن داده‌ها، تنظیم و ارائه آن‌ها به‌صورت جدول‌بندی یا ترسیمی، محاسبه آمارها و تعیین ارتباط بین اطلاعات می‌پردازد.

جدول ۱: حالت مدنی پاسخ‌دهندگان

		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی متزاید
معتبر	مجرد	۹۳	۶۲,۰	۶۲,۰	۶۲,۰
	متأهل	۵۷	۳۸,۰	۳۸,۰	۱۰۰,۰

	مجموعه	۱۵۰	۱۰۰,۰	۱۰۰,۰	

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول (۱) نشان می‌دهد که از مجموع پاسخ‌دهندگان، ۹۳ تن که ٪۶۲.۰ را تشکیل می‌دهند، مجرد بوده‌اند و ۵۷ تن که ٪۳۸.۰ از پاسخ‌دهندگان را شامل می‌شوند، متأهل می‌باشند.

جدول ۲: سطح تحصیلات پاسخ‌دهندگان					
		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی متزاید
معتبر	بی‌سواد	۲۰	۱۳,۳	۱۳,۳	۱۳,۳
	ابتدایی	۱۸	۱۲,۰	۱۲,۰	۲۵,۳
	فارغ دوازده	۳۷	۲۴,۷	۲۴,۷	۵۰,۰
	فارغ چهارده	۲۱	۱۴,۰	۱۴,۰	۶۴,۰
	لیسانس	۴۹	۳۲,۷	۳۲,۷	۹۶,۷
	ماستر	۵	۳,۳	۳,۳	۱۰۰,۰
	مجموعه	۱۵۰	۱۰۰,۰	۱۰۰,۰	

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول (۲) نتایج به‌دست‌آمده را نشان می‌دهد. بر اساس این جدول، ۲۰ تن از پاسخ‌دهندگان که ٪۱۳.۳ را تشکیل می‌دهند، بی‌سواد بوده‌اند؛ ۱۸ تن (٪۱۲.۰) دارای تحصیلات ابتدایی بوده‌اند؛ ۳۷ تن (٪۲۴.۷) فارغ صنف دوازدهم بوده‌اند؛ ۲۱ تن (٪۱۴.۰) فارغ چهارده پاس بوده‌اند؛ ۴۹ تن (٪۳۲.۷) دارای مدرک لیسانس بوده‌اند و ۵ تن (٪۳.۳) مدرک ماستری داشته‌اند.

جدول ۳: آیا بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟					
		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی متزاید
معتبر	بلی	۱۱۹	۷۹,۳	۷۹,۳	۷۹,۳
	نخیر	۳۱	۲۰,۷	۲۰,۷	۱۰۰,۰
	مجموعه	۱۵۰	۱۰۰,۰	۱۰۰,۰	

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول (۳) نشان می‌دهد که بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، ۱۱۹ تن از پاسخ‌دهندگان که ٪۷۹.۳ از مجموع پاسخ‌دهندگان را تشکیل می‌دهند، گزینه «بلی» را انتخاب کرده‌اند و معتقد بوده‌اند که بیکاری سبب روی آوردن به مواد مخدر می‌شود؛ در مقابل، ۳۱ تن که ٪۲۰.۷ را تشکیل می‌دهند، گزینه «نخیر» را انتخاب کرده و باور داشته‌اند که بیکاری سبب روی آوردن به مواد مخدر نمی‌شود.

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول ۴: چه مدت است که به مواد مخدر روی آورده‌اید؟					
		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی متزاید
معتبر	کمتر از یک سال	۷۷	۵۱,۳	۵۱,۳	۵۱,۳
	۱ الی ۵ سال	۴۶	۳۰,۷	۳۰,۷	۸۲,۰
	۶ الی ۱۰ سال	۱۵	۱۰,۰	۱۰,۰	۹۲,۰

	بیشتر از ۱۰ سال	۱۲	۸,۰	۸,۰	۱۰۰,۰
	مجموعه	۱۵۰	۱۰۰,۰	۱۰۰,۰	

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول (۴) بر اساس نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که ۷۷ تن از پاسخ‌دهندگان که ٪۵۱.۳ را تشکیل می‌دهند، کمتر از یک سال به مواد مخدر روی آورده‌اند؛ ۴۶ تن (٪۳۰.۷) بین ۱ الی ۵ سال؛ ۱۵ تن (٪۱۰.۰) بین ۶ الی ۱۰ سال و ۱۲ تن (٪۸.۰) بیش از ۱۰ سال به مواد مخدر روی آورده‌اند.

جدول ۵: علت اصلی که به این مواد روی آورده‌اید چه بوده است؟					
		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی متزاید
معتبر	بیکاری	۱۰۴	۶۹,۳	۶۹,۳	۶۹,۳
	مهاجرت به کشورهای همسایه	۷	۴,۷	۴,۷	۷۴,۰
	دسترسی آسان و سریع به این محصول	۱۳	۸,۷	۸,۷	۸۲,۷
	هم‌نشینی با دوستان نااهل	۲۶	۱۷,۳	۱۷,۳	۱۰۰,۰
	مجموعه	۱۵۰	۱۰۰,۰	۱۰۰,۰	

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول (۵) نشان می‌دهد که ۱۰۴ تن از پاسخ‌دهندگان که ٪۶۹.۳ را تشکیل می‌دهند، علت اصلی روی آوردن به مواد مخدر را بیکاری عنوان کرده‌اند؛ ۷ تن (٪۴.۷) مهاجرت به کشورهای همسایه؛ ۱۳ تن (٪۸.۷) دسترسی آسان به مواد مخدر و ۲۶ تن (٪۱۷.۳) هم‌نشینی با دوستان ناباب را به‌عنوان علت اصلی ذکر کرده‌اند.

جدول ۶: مشوق شما به مواد مخدر چه کسی بوده است؟					
		فریکونسی	فیصدی	فیصدی معتبر	فیصدی متزاید
معتبر	دوستان	۷۲	۴۸	۴۸.۶	۴۸.۶
	فامیل	۲۴	۱۶	۱۶.۲	۶۴.۹
	همکاران	۲۲	۱۴.۷	۱۴.۹	۷۹.۹
	دیگر موارد	۳۰	۲۰	۲۰.۳	۱۰۰
	Total	۱۴۸	۹۸.۷	۱۰۰.۰	
Missing	بدون جواب	۲	۱.۳		
مجموعه		۱۵۰	۱۰۰		

منبع: اطلاعات به‌دست‌آمده از خروجی spss داده‌های تحقیق

جدول (۶) نشان می‌دهد که ۷۲ تن از پاسخ‌دهندگان که ٪۴۸.۰ را تشکیل می‌دهند، دوستان را عامل تشویق‌کننده به مصرف مواد مخدر دانسته‌اند؛ ۲۴ تن (٪۱۶.۰) فامیل؛ ۲۲ تن (٪۱۴.۷) همکاران؛ ۳۰ تن (٪۲۰.۰) سایر عوامل را عامل تشویق‌کننده دانسته‌اند و ۲ تن (٪۱.۳) هیچ گزینه‌ای را انتخاب نکرده‌اند.

۲-۱۰- آمار تحلیلی

در بیشتر فعالیت‌های آماری، جمع‌آوری، تنظیم و ارائه یافته‌ها و یا تعیین آمارها کفایت نمی‌کند، بلکه لازم است بر اساس این اطلاعات تجزیه‌وتحلیل و استنباط‌ها برای تبیین و تصمیم‌گیری صورت گیرد. این بخش از آمار که به تحلیل، تفسیر و تعمیم نتایج حاصل از محاسبات مقدماتی آماری تکیه دارد، آمار استنباطی خوانده می‌شود. با استفاده از روش‌های آمار استنباطی می‌توان مشخصات جامعه آماری را از روی نمونه‌ها استنباط کرد.

۳-۱۰-آزمون کرونباخ

پایایی ابزار که از آن به اعتبار، دقت و اعتمادپذیری نیز تعبیر می‌شود، عبارت است از این‌که اگر یک وسیله اندازه‌گیری برای سنجش متغیر و صفتی در شرایط مشابه در زمان یا مکان دیگر مورداستفاده قرار گیرد، نتایج مشابهی از آن حاصل شود؛ به‌عبارت‌دیگر، ابزار پایا یا معتبر ابزاری است که خاصیت تکرارپذیری نتایج یکسان را دارد.

برای تعیین پایایی پرسش‌نامه مورداستفاده در این تحقیق، از روش آلفای کرونباخ استفاده‌شده است.

جدول ۷: آمار قابلیت اطمینان	
تعداد موارد	آلفای کرونباخ
۱۴	۰.۷۹۴

همان‌طور که در جدول ۷ نشان داده‌شده است، میانگین آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS V24 به‌دست‌آمده است. این مقدار (۰.۷۹۴) بالاتر از ۰.۷ بوده و نشان‌دهنده پایایی قابل‌قبول پرسش‌نامه است. لازم به ذکر است که طیف ضریب آلفای کرونباخ بین ۰ و ۱ است و هر چه این ضریب به ۱ نزدیک‌تر باشد، نشان‌دهنده پایاتر بودن گویه‌های پرسشنامه است.

٤-۱۰- آزمون فرضیه‌های تحقیق

ازآنجایی‌که فرضیه‌های تحقیق مبتنی بر متغیرهای کیفی و ترتیبی هستند، برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از آزمون کای‌مربع استفاده‌شده است. این آزمون یکی از پرکاربردترین روش‌ها برای بررسی توزیع فراوانی یک متغیر کیفی در یک گروه یا مقایسه دیدگاه‌های یک جامعه آماری است. هدف اصلی آزمون کای‌مربع، مقایسه فراوانی‌های مشاهده‌شده با فراوانی‌های مورد انتظار و بررسی معنی‌داری این اختلاف‌ها است. در این تحقیق، آزمون فرضیه‌ها در سطح خطای ٪۵ انجام‌شده است.

فرضیه‌های آماری در این پژوهش به‌صورت زیر تعریف می‌شوند:

فرضیه صفر (H_0): بین متغیر مستقل (مثلاً بیکاری) و متغیر وابسته (روی آوردن به مواد مخدر) رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

فرضیه تحقیق (H_1): بین متغیر مستقل (مثلاً بیکاری) و متغیر وابسته (روی آوردن به مواد مخدر) رابطه معنی‌داری وجود دارد.

برای تفسیر نتایج، مقدار معنی‌داری (Sig.) آزمون کای‌مربع با سطح خطا (۰.۰۵) مقایسه می‌شود. اگر مقدار معنی‌داری از سطح خطا کوچک‌تر باشد، فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می‌شود. در غیر این صورت، دلیلی برای رد فرض صفر وجود ندارد.

آزمون فرضیه اصلی

فرضیه اصلی تحقیق به این صورت مطرح است:

H_1: به نظر می‌رسد بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.

H_0: به نظر می‌رسد بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر نمی‌شود.

خروجی فریکونسی از آزمون کای مربع

آیا بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟			
	مشاهده	مورد انتظار	باقیمانده
بلی	۱۱۹	۷۵,۰	۴۴,۰
نخیر	۳۱	۷۵,۰	-۴۴,۰
مجموعه	۱۵۰		

تبصره: همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، مقدار فراوانی مورد انتظار برای هر گزینه ۷۵.۰ است و مقادیر باقی‌مانده اختلاف بین فراوانی مشاهده‌شده و مورد انتظار را نشان می‌دهند.

خروجی آزمون کای مربع

Test Statistics	
	آیا بیکاری سبب روی آوردن به مواد مخدر می‌شود؟
Chi-Square	51.627[a]
Df	1
Asymp. Sig.	,000
a. 0 cells (0.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 75.0.	

تبصره: همان‌گونه که در خروجی آزمون مشاهده می‌شود، مقدار آماره کای‌مربع برابر با ۵۱.۶۲۷ با درجه آزادی ۱ به‌دست‌آمده است. سطح معنی‌داری (Asymp. Sig.) برابر با ۰.۰۰۰ است. ازآنجایی‌که این مقدار از سطح خطای ۰.۰۵ کمتر است، فرض صفر (H_0) رد می‌شود؛ بنابراین، با اطمینان ٪۹۵ می‌توان گفت که بین بیکاری و روی آوردن جوانان به مواد مخدر رابطه‌ای معنی‌دار وجود دارد.

آزمون فرضیات فرعی

فرضیه فرعی اول:

H_1: به نظر می‌رسد مهاجرت به کشورهای همسایه سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.

H_0: به نظر می‌رسد مهاجرت به کشورهای همسایه سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر نمی‌شود.

خروجی فریکونسی از آزمون کای مربع

آیا مهاجرت به کشورهای همسایه سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟			
	مشاهده	مورد انتظار	باقیمانده
بلی	۱۱۹	۷۵,۰	۴۴,۰
نخیر	۳۱	۷۵,۰	– ۴۴,۰
مجموعه	۱۵۰		

تبصره: طوری که در جدول بالا مشاهده می‌کنید مقدار مورد انتظار ۷۵.۰ به‌دست‌آمده است و مقدار باقی‌مانده (۴۴.۰، ۴۴.۰–) است.

خروجی آزمون کای مربع

Test Statistics	
	آیا مهاجرت به کشورهای همسایه سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟
Chi-Square	51.627[a]
Df	1
Asymp. Sig.	.000
a. 0 cells (0.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 75.0.	

تبصره: با توجه به خروجی آزمون، مقدار کای‌مربع ۵۱.۶۲۷ و سطح معنی‌داری ۰.۰۰۰ محاسبه‌شده است. چون سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵ است، فرض صفر رد می‌شود. درنتیجه، بین مهاجرت به کشورهای همسایه و روی آوردن جوانان به مواد مخدر نیز رابطه معنی‌داری مشاهده می‌شود.

فرضیه فرعی دوم:

H_1: به نظر می‌رسد دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.

H_0: به نظر می‌رسد دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر نمی‌شود.

خروجی فریکونسی از آزمون کای مربع

آیا دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟			
	مشاهده	مورد انتظار	باقیمانده
بلی	۱۲۹	۷۵,۰	۵۴,۰
نخیر	۲۱	۷۵,۰	-۵۴,۰
مجموعه	۱۵۰		

تبصره: طوری که در جدول بالا مشاهده می‌کنید مقدار مورد انتظار ۷۵ به‌دست‌آمده است و مقدار باقی‌مانده آن (۵۴.۰، ۵۴.۰-) به‌دست‌آمده است.

خروجی آزمون کای مربع

Test Statistics	
	آیا دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟
Chi-Square	77.760[a]
Df	1
Asymp. Sig.	.000
a. 0 cells (0.0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 75.0.	

تبصره: مطابق نتایج، آماره کای‌مربع برابر با ۷۷.۷۶۰ و سطح معنی‌داری آن ۰.۰۰۰ است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵ است، فرض صفر رد شده و فرض تحقیق تأیید می‌گردد؛ بنابراین، دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر با روی آوردن جوانان به مواد مخدر رابطه معنی‌داری دارد.

۵-۱۰- تحلیل همبستگی بین دو متغیر بیکاری و مهاجرت

تحلیل همبستگی بین دو متغیر بیکاری و مهاجرت

درجه همبستگی				
			بیکاری	اعتیاد از اثر مهاجرت
کندال اتا	آیا بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.	ضریب همبستگی	۰۰۰.۱	۰۷۸.۰
		اهمیت	.	۴۳۷.۰

۱۰۰	۱۰۰	تعداد		
۱,۰۰۰	۰۷۸.۰	ضریب همبستگی	آیا مهاجرت به کشورهای همسایه سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.	
.	۴۳۷.۰	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		
۰۷۸.۰	۰۰۰.۱	ضریب همبستگی	آیا بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.	سپیرمن
۴۴۰.۰	.	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		
۰۰۰.۱	۰۷۸.۰	ضریب همبستگی	آیا مهاجرت به کشورهای همسایه سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود.	
.	۴۴۰.۰	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		

معمولاً از ۰.۰۵۰ بالا باشد قوی و پایین باشد ضعیف است.

در این جدول رابطه بین بیکاری و اعتیاد از اثر مهاجرت که با تحلیل پاسخ‌های ۱۰۰ نفر پاسخ‌دهندگان و استفاده از همبستگی کندال اتا ۰.۰۷۸ و با استفاده از همبستگی سپیرمن ۰.۰۷۸ به دست آمد که معلوم می‌شود که رابطه قوی وجود دارد. در اینجا درجه همبستگی رابطه قوی و ضعیف بودن را معلوم می‌کند.

٦-۱۰-تحلیل همبستگی بین دو متغیر بیکاری و دسترسی آسان به مواد مخدر

تحلیل همبستگی بین دو متغیر بیکاری و دسترسی آسان به مواد مخدر

درجه همبستگی				
اعتیاد از اثر دسترسی آسان به مواد	بیکاری			
.۰۷۰	۱.۰۰۰	ضریب همبستگی	آیا بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟	کندال اتا
۴۸۶.۰	.	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		
۰۰۰.۱	۰۷۰.۰	ضریب همبستگی	آیا دسترسی آسان سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌گردد؟	
.	۴۸۶.۰	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		
۰۷۰.۰	۰۰۰.۱	ضریب همبستگی	آیا بیکاری سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌شود؟	سپیرمن
۴۸۹.۰	.	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		
۰۰۰.۱	۰۷۰.۰	ضریب همبستگی	آیا دسترسی آسان سبب روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌گردد؟	
.	۴۸۹.۰	اهمیت		
۱۰۰	۱۰۰	تعداد		

معمولاً از ۰.۰۵۰ بالا باشد قوی و پایین باشد ضعیف است.

یافته‌های تحقیق میدانی در این جدول رابطه بین بیکاری و اعتیاد از اثر دسترسی آسان به مواد مخدر با تحلیل پاسخ‌های ۱۰۰ نفر پاسخ‌دهندگان و استفاده از همبستگی کندال اتا ۰.۰۷ به دست آمد و با استفاده از همبستگی سپیرمن ۰.۰۷ به دست آمد که معلوم می‌شود که رابطه قوی وجود دارد. در اینجا درجه همبستگی رابطه قوی و ضعیف بودن را معلوم می‌کند.

۱۱-نتیجه‌گیری

این تحقیق باهدف بررسی اثرات بیکاری بر گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر در افغانستان، بامطالعه موردی در شهر شبرغان انجام شد. نتایج نشان داد که بیکاری به‌عنوان یکی از عوامل مهم اقتصادی و اجتماعی، نقش قابل‌توجهی در افزایش گرایش جوانان به اعتیاد دارد. یافته‌های توصیفی نشان داد که بخش قابل‌توجهی از پاسخ‌دهندگان بیکاری را مهم‌ترین عامل اعتیاد دانسته‌اند. هم‌چنین عواملی مانند هم‌نشینی با دوستان ناباب، دسترسی آسان به مواد مخدر و مهاجرت نیز در این زمینه مؤثر بوده‌اند. نتایج آزمون کای‌مربع وجود رابطه معنی‌دار میان بیکاری و اعتیاد را تأیید کرد، هرچند برخی متغیرهای فرعی ازنظر آماری رابطه ضعیفی نشان دادند. این تحقیق بر اساس داده‌هایی که از طریق پرسش‌نامه در مراکز درمانی معتادین، کلینیک‌ها و کتاب‌ها جمع‌آوری‌شده، انجام‌گرفته است. نتایج کلی تحقیق به شرح ذیل است.

نتایج به‌دست‌آمده از این تحقیق نشان‌دهنده آن است که بر اساس داده‌های جمع‌آوری‌شده، اکثریت پاسخ‌دهندگان (٪۶۹.۳) بیکاری را عامل اصلی روی آوردن جوانان به مواد مخدر می‌دانند. هم‌چنین، ٪۴.۷ مهاجرت به کشورهای همسایه، ٪۸.۷ دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر و ٪۱۷.۳ عوامل دیگری چون عاشقی و غرور بیجا را دلیل اعتیاد ذکر کرده‌اند.

با در نظر گرفتن این فرضیه که آیا بیکاری و مهاجرت باعث اعتیاد جوانان می‌شود یا خیر و بر اساس تحلیل پاسخ‌های ۱۰۰ نفر از پاسخ‌دهندگان و با استفاده از آزمون همبستگی کندال تاو (۰.۰۷۸) و آزمون همبستگی اسپیرمن (۰.۰۷۸)، می‌توان گفت که بیکاری و مهاجرت رابطه‌ای مستقیم با اعتیاد جوانان داشته‌اند، اما لازم به ذکر است که ضریب همبستگی به‌دست‌آمده بسیار ضعیف است.

هم‌چنین، رابطه بین بیکاری و اعتیاد با واسطه‌گری دسترسی آسان به مواد مخدر، با تحلیل پاسخ‌های ۱۰۰ نفر و استفاده از آزمون همبستگی کندال تاو (۰.۰۷) و اسپیرمن (۰.۰۷) بررسی شد. نتایج نشان‌دهنده وجود یک رابطه بسیار ضعیف بین این متغیرها است. در اینجا نیز درجه همبستگی، ضعف رابطه را نشان می‌دهد.

بنابراین، با در نظر داشتن موارد فوق و در پاسخ به فرضیه‌های اصلی و فرعی تحقیق، می‌توان گفت که یافته‌ها نشان‌دهنده وجود اثر بیکاری بر اعتیاد در جامعه موردمطالعه است و این فرضیه تأیید می‌شود؛ به این معنی که بیکاری می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل زمینه‌ساز روی آوردن به مواد مخدر در نظر گرفته شود. در مورد فرضیه‌های فرعی تحقیق نیز که بر نقش مهاجرت به کشورهای همسایه و دسترسی سریع و آسان به مواد مخدر تأکید داشتند، بااحتیاط و با توجه به درصدهای پایین گزارش‌شده و ضرایب همبستگی ضعیف، می‌توان گفت این عوامل نیز ممکن است در کنار دیگر متغیرها تأثیرگذار باشند.

۱۲- پیشنهادها

با توجه به یافته‌های تحقیق، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

۱) ایجاد و گسترش فرصت‌های کاری خوب برای جوانان به‌منظور کاهش گرایش به اعتیاد.

۲) تقویت آموزش‌های تخنیکی و مسلکی متناسب با نیازهای بازار کار داخلی.

۳) اجرای برنامه‌های آگاهی دهی دینی و اجتماعی درباره پیامدهای منفی بیکاری و اعتیاد در روستاها.

۴) دولت باید درزمینه ایجاد زیربناها و آبیاری زمین‌های زراعتی، سرمایه‌گذاری لازم را انجام دهد. این امر می‌تواند باعث گسترش زمین‌های قابل‌کشت و درنتیجه، فراهم آوری زمینه‌های شغلی بیشتر گردد.

۵) دولت باید در تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای، با در نظر گرفتن نیازهای واقعی بازار کار و کارفرمایان، تلاش نموده و بر اساس برنامه‌ی مشخص، به ایجاد ظرفیت‌های ضروری بپردازد.

۱۳- منابع و مآخذ

۱. انتظار، ابوریحان.(۱۳۹۸) .مبانی علم اقتصاد: انتشارات ثقافت .شبرغان صفحات 233-237

۲. الطیار، عبدالله.(۱۳۸۶) .مواد مخدر در فقه اسلام مترجم: حسین پور مولانا سعید، محمد یوسف، مؤسسهٔ چاپ و انتشارات پوهنتون فردوسی صفحات ۹-۱

۳. اسفندیار، اسماعیل. (۱۳۷۶) .فقر و انحرافات کتاب زنان، ص ۵۴ و ص ۶۷-۶۸

۴. بهشتی، محمدباقر .(۱۳۷۹) .تحلیل اشتغال و بیکاری و ارائه راه‌حلی مناسب برای بیکاری در ایران ص ۶۴

۵. باقری، معصومه؛ نبوی، عبدالحسین؛ ملتفت، حسین .(۱۳۸۹) در رابطه بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر پدیده اعتیاد.

۶. تقوی، مهدی؛ کوثری، عبدالله .(۱۳۸۱) دوره کامل جلد اول و دوم مقدماتی: انتشارات کوه سار صفحات ۲۵۸-۳۰۰

۷. پل ساموئلسن، نورهادوس (۱۳۸۲) اصول علم اقتصاد، مترجم: مرتضی محمدخان: انتشارات علمی و فرهنگی، صفحات ۱۹۸-۱۹۹

۸. حسنوند، سمیه؛ نژاد، منصور زراع؛ منتظر، امیرحسین .(۱۳۹۴) تحلیل تأثیر بیکاری بر اقتصاد سایه در کشورهای توسعه ص ۱۴۱.

۹. دانایی، نسرین .(۱۳۹۴) ارتباط بین اعتیاد و امنیت اجتماعی در جامعه شهری ص ۱۴-۴۲.

۱۰. داوری، محمد .(۱۳۸۱) پیشگیری و کنترل اعتیاد با نگرش اسلامی قم نقش کلک، صفحات ۴۸-۵۱.

۱۱. سبحانی، دکتر حسن .(۱۳۷۲) تدوین کتب علوم انسانی، انتشارات سازمان مطالعه اقتصاد کار و نیروی انسانی، صفحات ۲۰۹-۲۳۰.

۱۲. عربیان، نرگس .(۱۳۸۲) اعتیاد و راه‌های پیشگیری از آن با تأکید بر تربیت و خانواده، ص ۲۳

۱۳. فرجاد، محمدحسین .(۱۳۷۷) بررسی مسائل اجتماعی ایران، تهران ص ۱۴۳

۱۴. قنبری، محمدرضا.(۱۳۷۹) مطالعات مردم‌شناسی در گرایش به مصرف مواد مخدر، تهران، صفحات ۱۸۴-۱۸۸.

۱۵. مرکز ملی تحقیقات پالیسی .(۱۳۹۴) علل پیامدهای اقتصادی بیکاری در افغانستان طی سال‌های اخیر، ص ۶۱-۶۲.

An Investigation into the Effects of Unemployment on Youth Addiction in Afghanistan (Case Study: Sheberghan City)

Hamidullah Ebady[4], Aburaihan Intezar[5], Ghulam Sarwar Arifi[6]

Abstract

Unemployment, as one of the fundamental issues of societies, has consistently been a major concern for families, communities, and governments. On the other hand, the phenomenon of drug addiction has created numerous problems and intensified social challenges in many countries. This study was conducted with the aim of examining the effect of unemployment on youth addiction and assessing the extent of its impact in Afghanistan, using a case study approach in the city of Sheberghan. The subsidiary objectives of the research included identifying the impact of migration and the ease of access to narcotic substances on the spread of addiction in Afghanistan.This research was carried out using a field survey method and a questionnaire as the data collection instrument. Stratified random sampling was employed, and the collected data were analyzed using SPSS version 26 through the Chi-square statistical test. The findings indicate that unemployment is associated with youths' tendency toward drug use. The Chi-square statistic was 51.627, with a significance level (p-value) of 0.000. Since the significance level is less than 0.05, it can be concluded with 95% statistical confidence that the research hypothesis is confirmed and the null hypothesis is rejected. Accordingly, unemployment was identified as one of the significant factors influencing youths' inclination toward drug consumption.

Keywords: Addiction, Unemployment, Migration, Narcotics

[4] Academic Staff Member of Economics Faculty, Jawzjan University, Jawzjan, Afghanistan, hameedullah2005m@gmail.com
[5] Academic Staff Member of Economics Faculty, Jawzjan University, Jawzjan, Afghanistan, intezaraburaihan@gmail.com
[6] Academic Staff Member of Economics Faculty, Jawzjan University, Jawzjan, Afghanistan, ghulamsarwararifi1@gmail.com